

Česká republika se již více než 20 let pravidelně účastní mezinárodních šetření v oblasti vzdělávání. Mezi ta nejdůležitější patří šetření organizovaná Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA). Projekty OECD jsou všeobecně zacíleny na ekonomický rozvoj zemí a jejich snahou je získat empirická data, jejichž následné analýzy směřují k implementaci konkrétních opatření v mnoha oblastech, včetně vzdělávání. Více než kvalitu vzdělávacích systémů šetření OECD sledují připravenost žáků na jejich další studijní a profesní život v 21. století. Organizace IEA je sdružením národních organizací a jejím hlavním cílem je poskytnutí podrobného vhledu do vzdělávacích systémů (odhalení jejich silných a slabých stránek, sledování podmínek a průběhu vzdělávání) s cílem tyto systémy zlepšit.

Vzhledem ke stále se zvyšující roli počítačových technologií ve společnosti a v životech jedinců se lze bez pochyby domnívat, že ti, kteří neovládou alespoň základní dovednosti práce s počítačem a technologiemi obecně, budou mít obtíže se v některých aspektech života zapojit do společnosti. Téma informačních a komunikačních technologií (ICT), na které se zaměřuje tato analýza, bylo proto v uplynulých letech reflektováno jak organizací IEA, která zorganizovala specializované šetření počítačové a informační gramotnosti (ICILS 2013), tak organizací OECD, která v roce 2012 (stejně jako v předešlých cyklech) zařadila pro žáky dotazníkový modul věnující se používání ICT do svého pravidelného šetření PISA.¹

S využitím dat z obou šetření se tato analýza v první části zaměří na využívání ICT českými žáky ve škole i mimo ni a pokusí se odpovědět na otázku, nakolik šetření PISA a ICILS přináší shodná či odlišná zjištění. Ve druhé části pak přinese podrobnější informace o tom, zda existují rozdíly ve využívání ICT ze strany žáků navštěvujících velmi úspěšné a méně úspěšné školy – dle úspěšnosti žáků v testu matematické gramotnosti PISA 2012.

1 Shrnutí a doporučení

- Ačkoli lze říci, že dostupnost informačních a komunikačních technologií je v současné době na dobré úrovni, **rozdíly v úrovni vybavení domácností těmito technologiemi u žáků s různým socioekonomickým statutem přetrvávají**. Úlohou školy by tak měla být **snaha o stírání těchto rozdílů mezi žáky** z různých prostředí a umožnění přístupu všech žáků k moderním informačním technologiím v co nejvyšší míře. Rovný přístup k ICT by měl být zajištěn nejen v rámci škol, ale také mezi jednotlivými školami.
- I přesto, že existují rozdíly ve vybavení domácností žáků v závislosti na jejich socioekonomickém statusu, **čas strávený online mimo školu se u jednotlivých skupin žáků dle socioekonomického statusu neliší**.
- V mezinárodním srovnání **čeští žáci využívají v nadprůměrné míře počítač k volnočasovým účelům**.
- Dostupnost informačních a komunikačních technologií ve školách je téměř univerzální a potvrzuje se, že **žáci využívající ve škole tablet či notebook využívají tyto nástroje pro školní účely častěji než jejich vrstevníci využívající ve škole stolní počítače**.
- Přestože přímý vliv využívání přenosných zařízení, jako je tablet či notebook, na výuku nebyl prokázán, **vybavenost škol přenosnými informačními a komunikačními technologiemi se jeví jako více žádoucí než vybavenost stolními počítači**.
- Porovnání míry využívání ICT žáky dle úspěšnosti škol v matematickém testu PISA přineslo zajímavá zjištění poukazující na skutečnost, že **na méně úspěšných školách žáci používají počítač k různým účelům ve vyšší míře ve srovnání s žáky z velmi úspěšných škol**. U víceletých gymnázií jsou tyto rozdíly o něco vyšší než u základních škol.

¹ Zatímco do šetření ICILS byli zapojeni žáci 8. ročníku povinné školní docházky, šetření PISA se zúčastnila věková kohorta 15letých žáků, tj. především žáků navštěvujících poslední ročník povinného vzdělávání, nebo první ročník vyššího sekundárního vzdělávání (střední školy).